
GENTSE MEMORIEDAGEN: 11-12-13 JULI

11 Juli 1302

De Guldensporenslag.

Ge moet Conscience niet geloven wanneer hij vertelt dat Jan Borluut aan deze slag deelnam aan het hoofd van 5.000 Gentenaars.

In deze periode hadden de Leliaerts het hier voor het zeggen en zij verboden zich te scharen aan de zijde van de Klauwaerts. Jan Borluut liet via vrienden weten dat hij zich in Kortrijk bevond en dat Gentenaars die de zaak van het gemeen wilden steunen zich bij hem konden vervoegen. 700 Gentenaars beantwoordden deze oproep en verlieten heimelijk de stad. De Schepenen spraken de verbanning over hen uit.

11 Juli 1745

Gent wordt ingenomen door de Fransen, onder de leiding van de generaals Comte de Lowendal en Chayla. De daaropvolgende bezetting zou meer dan 3 jaar duren.

11 Juli 1824

Geboorte te Luik van Adolf Samuel.

De muziek moet in het bloed gezeten hebben want als 9-jarige is hij reeds leerling aan het Conservatorium van zijn geboortestad. Hij zette dan zijn studies verder aan het Conservatorium van Brussel.

In 1845, hij is dan 21 jaar, behaalt hij de “Prijs van Rome” met zijn cantate “La Vendetta”. Hij maakt dan een studiereis door Europa en gaat lessen volgen bij Mendelssohn in Leipzig. In Londen leert hij Berlioz kennen die hij zeer bewonderde en waarmee hij in correspondentie zal blijven.

In 1850 wordt hij leraar aan het Conservatorium van Brussel. Hij werkt tevens als muziekcriticus bij verschillende dagbladen en tijdschriften.

In 1865 sticht hij in Brussel "Les Concerts populaires". Hij zal ze dirigeren tot in 1872. Waarschijnlijk had hij dit nog veel langer gedaan, ware het niet dat hij het jaar voordien benoemd was tot Directeur van wat toen nog de Gentse Muziekschool was en onder zijn leiding zou uitgroeien tot het Koninklijk Conservatorium.

Zijn benoeming verwekte hier in sommige kringen ongenoegen omdat hij een Waal was. Als compensatie werd Karel Miry aan hem toegevoegd als onderdirecteur.

Samuel kwam meermaals in conflict met Peter Benoit. Dit had niets te maken met het feit dat de ene een Waal en de andere een Vlaming was, maar omdat Benoit de aanvoerder was van de "Vlaamse School", daar waar voor de cosmopoliet Samuel de muziek geen grenzen kende. Deze rivaliteit kwam jaarlijks tot uiting bij de organisatie van de muziekfestivals. Benoit wou die nationalistisch georiënteerd zien, maar Samuel verzette zich daartegen. Dit belette evenwel niet dat zij waardering hadden voor elkaars werk.

Het was een hele gebeurtenis in Gent toen de Jood Samuel zich bekeerde tot het katholicisme. Hij werd gedoopt door Mgr. Stillemans, de peter was de latere Mgr. Van den Gheyn.

Samuel componeerde opera's, oratoria, symfonieën, strijkkwartetten, liederen, pianostukken, etc. Niets van dat alles wordt nu nog gespeeld.

Adolf Samuel overleed te Gentbrugge op 11 September 1898 en werd aldaar begraven.

11 Juli 1834

Gemeenteraadsbesluit waarbij de gronden van de Molenberg afgestaan worden aan de Maatschappij voor Landbouw en Kruidkunde. Deze zal er haar Casino bouwen.

11 Juli 1842

Dood te Leeuwergem van Marie, Madeleine, Isabelle Rodriguez d'Evora Y Vega.

Deze gravin was de echtgenote van Jean-Baptiste d'Hane-Steenhuysse. Zij werd geboren op 1 November 1760.

11 Juli 1859

Eerste steenlegging van het St-Machariusschooltje.

Dit is althans de naam die de Gentenaars er aan gaven, zij het dan ook dat het

officieel heette “School Zonder Naam, Niet Zonder Hart” omdat deze maatschappij de bouw van deze school financierde.

Gebouwd door Adolf Pauli was ze af op 30 December 1860.

In 1891 kwam er een bijgebouw in dezelfde stijl, deze keer ontworpen door Charles Van Rysselberghe.

Dit typisch schooltje werd volledig gesloopt in 1982 om plaats te maken voor een product van bedenkelijke hedendaagse architectuur.

11 Juli 1874

Geboorte te Gent van Dom Van der Cruyssen.

Zie “Ghendtsche Tydinghen” - 2000 - N° 3 - pp. 179-180.

21 Juli 1917

Geboorte van Paul Eeckhout.

Conservator van ons Museum voor Schone Kunsten van 1948 tot 1982.

In 1959 volgde hij Edmond Dutry op als Voorzitter van “De Vrienden van Oud Gent”.

Deze architect die studeerde aan St-Lucas bij o.m. Broeder Firmin en Roger Warie, realiseerde hier tal van prachtige restauraties, o.m. van de gevel van het Stadhuis langs de kant van het Braunplein en van het Gemeentekrediet op de hoek van de Hoogstraat en de Holstraat, om er maar enkele te noemen.

11 Juli 1940

Wij leven onder de Duitse bezetting. De Gemeenteraad besluit de Franse tekst op de straatnaamborden met een laag verf te bedekken.

12 Juli 1208

Dood van Boudewijn I, de 39e Abt van de St-Baafsabdij.

Ware naam: Ponterave.

Werd benoemd tot Abt in 1206, maar legde zijn ambt neer na 2 jaar, waarschijnlijk om gezondheidsredenen.

12 Juli 1724

Dood van Gilles Leplat.

Deze Gentse schilder maakte in 1691 voor de Armenkamer 7 schilderijen die de Werken van Barmhartigheid voorstellen.

Een van zijn leerlingen was Filips, Karel Marissal.

Zie ook “Ghendtsche Tydinghen” - 1992 - N° 1 - p. 11.

12 Juli 1769

Geboorte van Norbert Cornelissen.

Alhoewel geboren in Antwerpen was hij een van de meest Gentse figuren die onze stad ooit gekend heeft. En een van de veelzijdigste.

Hij studeerde Wijsbegeerte aan de Universiteit van Leuven en wanneer de Brabantse Omwenteling losbarst is hij erbij.

In 1792 vinden wij hem in Italië. Terug in België wordt hij vertaler bij het Openbaar Onderwijs in Brussel. Een tijdje later zit hij in de Ecole Normale te Parijs.

Hij komt terug naar Brussel waar hij van 1795 tot 1798 een heftig blad uitgeeft: "Le Républicain du Nord".

In 1799 komt hij zich in Gent vestigen. Hij is dan 30 jaar en zal hier 50 jaar blijven tot aan zijn dood.

Wij zouden minstens 10 minuten nodig hebben om enkel maar op te sommen welke functies deze goede vriend van Charles Van Hulthem hier allemaal bekleed heeft. Wij beperken ons tot enkele: wanneer Lieven Bauwens in 1800 Burgemeester benoemd wordt, benoemt hij Cornelissen tot bureeloverste van de "Police administrative" die ook Openbaar Onderwijs en Schone Kunsten omvat. Een gecondenseerd lijstje: leeraar Geschiedenis aan de Ecole Centrale, Secretaris van de Werkrechtersraad, lid van het College van Curatoren van de Universiteit, lid van de Academie van Wetenschappen en Letterkunde, Secretaris van de Maatschappij voor Landbouw en Plantkunde, bestuurslid van "De Fonteyne" en ga zo maar verder.

Gedurende een halve eeuw greep er in Gent geen enkele plechtigheid plaats, geen enkel feest, prijsuitreiking, stoet, manifestatie zonder dat Cornelissen bij de inrichters of de feestredenaars was.

Van deze militante Orangist zijn ontelbare rapporten bekend, toespraken, tafelliederen, artikelen, gedichten in het Latijn, het Vlaams, het Frans, het Italiaans. In 1810 richtte hij een verslag aan de Prefect van het Scheldepartement waarin hij opkomt tegen de onmenselijke behandeling van de zieken die naar het hospitaal werden gebracht. Daarin kunnen wij vernemen dat de zieken in een open draagstoel naar het hospitaal werden gebracht. De 2 personen die de stoel droegen, hielden soms in volle winter halt om te bedelen of een herberg binnen te lopen, terwijl de zieke in de regen of sneeuw buiten moest wachten. Wanneer het hard vroom, liepen de dragers gans de stad rond omdat zulks medelijden voor de zieke verwekte en zij aldus heel wat aalmoezen ophaalden die zij dan gingen verdrinken in de herbergen.

In 1812 stelde hij een memorie op "De l'origine, des progrès et de la décadence des Chambres de Rhétorique en Flandre. Avec une notice historique sur Jacques Van Artevelde."

Portret van Norbert Cornelissen, gravure van Davidson, Brussel, 1850. (Algemeen Rijksarchief, Correspondentie van Baron de Stassart, nr. 475).

Deze memorie lag aan de basis van de Arteveldecultus, want op dat ogenblik was Jacob hier een praktisch vergeten figuur.

Hij was een joviale kerel die van een grapje hield. Van hem is het gekende graf-schrift: "Hier ligt de Conseiller Lebègue, Er valt niet meer van hem te zegge." Wanneer Napoleon in 1810 voor de 2e maal naar Gent komt was het onthaal, in tegenstelling met 1803, uiterst koel. De Vleeshouwers hadden zich opgesteld met een spandoek, waarop de dubbelzinnige tekst: "Les petits bouchers de Gand à Napoléon le grand."

Niemand twijfelde eraan dat dit iets was dat uit de koker van Cornelissen kwam. Hijzelf ontkende het wel, maar... on ne prête qu'aux riches".

Wanneer zijn administratieve loopbaan een einde nam in 1837 werd hem door 4 van de voornaamste Gentse maatschappijen een groot banket aangeboden in het Casino. Er waren toespraken van Burgemeester Van Crombrughe, van Jan Frans Willems en van Prudens Van Duyse.

Norbert Cornelissen stierf op 31 Juli bij de cholera-epidemie van 1849.

Hij werd begraven op het Campo Santo. Hij kreeg er nooit een grafmonument, maar dat is er wel in de Kerk van de Augustijnen.

12 Juli 1913

Men doet Roeland voor de eerste maal elektrisch luiden... met het gekende gevolg.

12 Juli 1920

Onthulling door Prins Leopold van het Standbeeld "Pro Patria" in het voorhofje van het Atheneum.

Het is gewijd aan leraren en oud-leerlingen die sneuvelden gedurende de Eerste Wereldoorlog. Het werd gemaakt door de Gentse beeldhouwer Carl De Cock.

12 Juli 1980

Dood in de Briel van Joris Vandenbroucke.

Geboren op 29 Januari 1896 in Maldegem werd hij in 1921 benoemd tot onderpastoor van St-Theresia op de Muide.

Hij zou bekendheid verwerven als stichter van "Het Nieuw Spelleke van de Muide".

Hij was actief als folklorist en, in samenwerking met Prof. Paul De Keyser, schreef hij verhandelingen in tijdschriften voor Volkskunde en hij had ook al "Het Poppenspel in Vlaanderen" geschreven.

Er was een tijd dat in Gent iedere volkswijk zijn eigen "spelleke" had. De uitbaters waren bij hun jeugdig publiek meestal slechts gekend onder een bijnaam, zoals Fons de Neuze, Stien den Bult, Coletse Patat, Mie Talûure, enz.

De daar opgevoerde stukken hadden van die namen die men slechts dàar tegenkwam. Wij vernoemen er hier enkele die ongetwijfeld bij onze oudste lezers lang vervlogen herinneringen zullen wakker roepen: Het Omgevallen Zoutvat - Het Verloren Zandschip - De Vrouw met de Koperen Boezem - De Drij Voyageurs - De Mûurd in 't Kuyperstraotse - Cartouche - Piro den Bakker - De Viezen Apotheke en Masseur Kirremelkpap.

In 1922 droomde de jonge onderpastoor Vandenbroucke van een poppenspel voor zijn patronage. Maar de "Spellekes" waren in die tijd vrijwel verdwenen in onze stad.

Hij had er toch nog een ontdekt, dat van Treezeke Blauwers in de Rijke Klarenstraat die een gastvoorstelling kwam geven op zijn Vlaamse foor. Dat kende veel succes en onze onderpastoor bleef dromen van een eigen spelleke.

Het toeval - of was het een goddelijke interventie? - zou hem dienen. Het kwam hem er ter ore dat er in de Cité van Vercauter op de Nijverheidslaan iemand was die gedurende de oorlog van 14-18 een spelleke had. Dat behoorde nu wel tot het verleden, maar het bleek verder dat heel het theaterke, alle poppen inbegrepen, ergens op een vergeten zolderke lagen. 250 fr. en Mijnheer de Onder-

pastoor was de koning te rijk met een complete poppenkast.

De eerste vertoning ging door op 4 Augustus 1922 met de poppenspelklassieker "Genoveva van Brabant". Spelers waren o.m. Oscar Vervaecke, Jules De Muynck, Frans Casteels en Gustje De Puydt. Deze laatste vertolkte de rol van de centrale figuur Pierke. En -dat zal allicht een record zijn- Gustje bleef die rol meer dan 55 jaar vervullen, want toen "Het Nieuw Spelleke van de Muide" tot het verleden ging behoren, verscheen Pierke De Puydt in het "Spelleke van Folklore".

Er staan er velen in het Guinness Book die minder gepresteerd hebben.

12 Juli 1988

Dood van John Massis. Zie "Ghendtsche Tydinghen" 2003 - N° 1 - pp. 35-36.

13 Juli 1251

Dood van Boudewijn II, de 42e Abt van de St-Baafsabdij.

Deze telg uit de familie Borluut was 28 jaar abt.

Hij werd begraven in de abdijkerk.

13 Juli 1578

De Calvinisten leggen beslag op de kloosterkerk van de Broeders van de Derde Orde op het Meerhem.

13 Juli 1621

Dood van Aartshertog Albrecht van Oostenrijk.

Zie ook "Ghendtsche Tydinghen" - 2003 - N° 6 - pp. 395.

13 Juli 1819

Geboorte van Prosper Venneman.

Deze Augustijnermonnik was beeldhouwer. Hij was de opvolger van Broeder Larius.

Al wat deze laatste deed vóór de brand van 1838, deed hij nadat het werk van zijn voorganger bijna volledig vernield was door de brand.

Hij stierf op 27 November 1878.

13 Juli 1885

Inhuldiging van het standbeeld van Lieven Bauwens.

Het vrouwde beeld is van de hand van Pierre De Vigne-Quyo die vroeger ook al het beeld van Jacob van Artevelde gemaakt had.

Reeds in 1849 werd voorgesteld een standbeeld op te richten voor Lieven Bauwens en in 1866 had men al eens een plaasteren model geplaatst op het Frankrijklein, maar het zou nog 19 jaar duren vooraleer het definitief beeld er kwam.

De inhuldiging greep plaats gedurende de Gentse Feesten. De dag voordien, op zondag 12 Juli, was er reeds een stoet uitgegaan ter ere van de stichter van de textielnijverheid in Vlaanderen.

De inhuldiging ging gepaard met traditionele plechtigheden: neerlegging van 15 huldekransen, toespraak van Burgemeester Lippens, Brabançonne en de uitvoering van een Lieven Bauwenscantate, gecomponeerd door Karel Miry.

13 Juli 1896

Dood te Bonn van Auguste Kekulé.

Zie "Ghendtsche Tydinghen" 1983 - N° 6 - pp. 317-331.

13 Juli 1902

Uitvoering op de Vrijdagmarkt van het koor "Zangersgroet" door de "Melomanen".

De muziek was van Oscar Roels, de tekst van Emiel Van Goethem.

Ze werden daarin bijgestaan door 15 Gentse maatschappijen, de kinderen van de stadsscholen en het muziekkorps van het Regiment Lansiers. In totaal waren er 2.500 uitvoerders.

13 Juli 1953

Dood van Amand Janssens.

Deze knappe architect droeg er toe bij het Gents stadsbeeld te verfraaien.

Hij restaureerde tal van historische gebouwen, waaronder "De Hel" op de Kraanlei, "De Rode Hoed" in het Klein Turkije", "De Gekroonde Hoofden" in de Burgstraat.

Met uitzondering van dit tegen de brug, bouwde hij de huizen van de St-Michielshelling. Hij liet zich daarbij inspireren door bouwaanvragen uit de 17e en 18e eeuw.

Hugo COLLUMBIEN